



## API MED GENOMISK TEST VED DU MERE PRÆCIST HVILKE ARVELIGE SYGDOMME DINE DYR ER BÆRERE AF

STØTTET AF

# mælkeafgiftsfonden

Arvelige sygdomme kan medføre aborter, dødfødte eller misdannede kalve. Både etisk og økonomisk er det derfor hensigtsmæssigt at undgå de arvelige sygdomme.

**Med genomisk test får du et redskab, som mere præcist kan fastslå, hvilke arvelige sygdomme dine dyr er bærere af, og med insemineringsplansprogrammet undgår du at kombinere dyr, der er bærere af den samme sygdom.**

Af Line Hjortø, SEGES, Pernille Hougaard Jensen, VikingDanmark, Anders Fogh, SEGES, og Ruth Bønløkke Davis, SimHerd

I dag kan man ud fra en genomisk test bestemme 15 arvelige sygdomme, og antallet vil stige i fremtiden.

De 15 arvelige sygdomme er fordelt på 7 for Holstein, 7 for RDM og 1 for Jersey.

I de fleste tilfælde er det ikke et problem, at en kvie eller ko er bærer af en arvelig sygdom, da sygdommene kun kommer til udtryk hos dyr, der bærer to kopier af den samme sygdomsfremkaldende allel. Der er derfor ingen grund til at udsætte dyr, blot fordi de er bærere. Omvendt er det vigtigt at undgå parringer, hvor begge forældre er bærere af den samme sygdomsfremkaldende allel, fordi afkommet dermed har større sandsynlighed for at blive sygt.

# INSEMINERINGSPLANEN ER DIN GARANTI FOR AT UNDGÅ ARVELIGE SYGDOMME

Problematiske parringer kan dog nemt undgås, idet insemineringsplansprogrammet sørger for, at en ko, som er bærer af en arvelige sygdom, ikke insemineres med en tyr, der er bærer af den samme sygdom.

Hvis en kvie eller ko ikke er genomisk testet, bruges afstammingsinformationen til at bestemme, hvilke arvelige sygdomme hun kan være mulig bærer af. Kvien eller koen sættes som mulig bærer, hvis f.eks. morfaren er bærer af én eller flere arvelige sygdomme. Med en genomisk test bliver dyrenes bærerstatus bestemt med større sikkerhed. En genomisk test giver således en ekstraværdi udover at du mere præcist kan beslutte, hvilke dyr der skal insemineres med kønssorteret sæd, og hvilke dyr der skal insemineres med kødkvægssæd.

Med en genomisk test er det nemt for dig at undgå problematiske parringer i praksis. Det er dog vigtigt at være opmærksom på, at ældre køer i besætningen kan mangle information om nye arvelige sygdomme, fordi de er testet på en ældre chip-version. Hvis du gerne vil se bærerstatus for dine genomisk testede dyr, er den vist på ko-kortet i DMS.

## FAKTABOKS

En kalv bærer to alleler på hver position på genomet. Den ene allel har den arvet fra moren og den anden allel har den arvet fra faren. Genomet er kalvens samlede arvmasse.